

[Finansministeren.]

år, jeg her har omtalt, er det klart, at det er nødvendigt at holde sig til de store træk, fordi vi befinder os i en tid med stærke økonomiske forskydninger.

Ser vi på det totale drifts- og anlægsbudget, ser det ud, som om indtægterne vil vokse fra ca. 3 260 mill. kr. til rundt regnet 3 500 mill. kr., medens udgifterne vil gå op fra ca. 2 940 mill. kr. til omkring 3 400 mill. kr. Det er altså en udgiftstigning på måske ca. 460 mill. kr., og det er jo en meget stor opgang i betragtning af, at der også i fjor foregik en stor stigning.

Ligesom i fjor kan opgangen føres tilbage til to faktorer, den ene er forsvarets udbygning, og den anden er løn- og prisstigningen, og i store træk kan man sige, at halvdelen falder på hver af de to årsager.

Der er iøvrigt vist stor tilbageholdenhed med udgifterne særlig på det civile anlægsbudget. Det er klart, at den opgang i udgifterne, der skyldes løn- og prisstigning, fordeler sig på alle statsbudgettets områder, særlig de poster, hvor der er store elementer af lønninger og pensioner eller andre prismsregulerede udgifter som aldersrente m. v. Det lønner sig derfor ikke at gå i enkeltheder, og jeg skal under disse omstændigheder afstå fra at kommentere de enkelte ministeriers budgetter nærmere.

På indtægtssiden er fremgangen ikke så stor. Den kan i øjeblikket anslås til ca. 240 mill. kr., altså kun ca. halvt så meget som udgiftsstigningen. Det er jo derfor, overskuddet går ned.

Når indtægterne ikke er steget mere, skyldes det, at der i sidste rigsdagssamling trods de stigende udgifter er gennemført visse mindre skattelettelser; jeg minder om ophævelsen af rejseskatten, det nye lønmodtagerfradrag og forhøjelsen af forsikringsfradraget ved indkomstskatten. Endvidere vil det erindres, at vi i foråret gennemførte visse lettelser i beskatningen af cigarer, øl og enkelte andre forbrugsvarer. Den eneste forhøjelse, der er gennemført, er et 25 pct.s tillæg til værneskatten, men det andrager et mindre beløb end de skattelettelser, jeg her har omtalt.

Når statsindtægterne alligevel er steget, skyldes det naturligvis, at løn- og prisstigningen automatisk giver større skatter, navnlig indkomstskatter og visse forbrugsafgifter. Prisudviklingen er altså nu begyndt at slå igennem på begge sider af statsbud-

gettet. Det vil ses, at stigningen i statsindtægterne ikke skyldes en skærpelse af skattelovgivningen — tværtimod. For at gøre billedet fuldstændigt må det yderligere tilføjes, at den bundne opsparing, der i fjor indbragte ca. 200 mill. kr., i år kun har indbragt lidt over halvdelen og nu er helt bortfaldet.

Det totale billede bliver derfor, at medens der på drifts- og anlægsbudgettet i fjor samt bunden opsparing blev opsuget lidt over 500 mill. kr., vil det i år antagelig kun blive godt 200 mill. kr., altså en meget betydelig lempelse i finanspolitikken. Når lempelsen bliver så stor, skyldes det naturligvis bl. a. den frigivelse af en lang række offentlige anlægsarbejder, der er gennemført nu i efteråret, sammen med en større igangsættelse af boligbyggeri. Regeringen har her måttet overveje hensynet til nødvendigheden af en vis finanspolitisk bremse på valutaforbruget sammenholdt med hensynet til den øjeblikkelige beskæftigelsessituation, og man har altså ment at kunne forsvare denne ret betydelige indrømmelse til beskæftigelseshensynet med henblik på vintersæsonen.

Når man har ment trods vore små valuta-reserver at kunne forsvare denne indrømmelse, bygger det naturligvis på en helhedsbedømmelse af landets økonomi, som den stiller sig i dag, og jeg skal derfor nu sige et par ord om denne almindelige baggrund for finans- og pengepolitikken.

Der er kun gået 5 måneder, siden regeringen fremlagde en økonomisk oversigt for rigsdagen. Siden dengang har situationen ikke forandret sig meget, men der er alligevel visse nye træk i billedet, som har væsentlig betydning.

Først og fremmest er der nu efterhånden mange tegn på, at stagnationen i De Forenede Staters økonomiske liv er ved at blive afløst af en ny opadgående bevægelse, og alt tyder på, at denne opgang vil holde sig i hvert fald et stykke ind i 1953. Det skulle i sig selv give en stimulans også for det europæiske erhvervsliv, idet det betyder større efterspørgsel på verdens største marked. Hvad selve Vesteuropa angår, har der i de fleste lande ligesom i Danmark været en vis nedgang i industriproduktionen, og den er kommet af samme grund som her: at valutavanskelighederne efter Koreakrigen har tvunget de europæiske lande til en strammere finans- og pengepolitik. Også i